

Nota van Inlichtingen Europese aanbesteding Scenariostudie kernenergie in de energiemix

Datum:14 december 2021

Kenmerk: 202110043

In deze Nota van Inlichtingen geeft de Aanbestedende dienst antwoord op de in het kader van de hierboven genoemde Europese aanbesteding gestelde vragen. Deze Nota van Inlichtingen maakt onderdeel uit van de Europese aanbesteding Scenariostudie kernenergie in de energiemix met IUC kenmerk 202110043.

Wijzigingen

Eis 3.5 wordt als volgt aangepast. De vaste totaalprijs mag niet minder zijn dan 150.000 euro, excl. btw en niet meer bedragen dan 250.000 euro excl. btw

Ref. nr.	Onderwerp	Vraag	Antwoord
1	Maatschappelijke kosten	Vraag 8: Wat is gelet op de bevindingen de mogelijke rol van kernenergie in de energiemix in Nederland rekening houdend met de impact op de brede maatschappelijke en financiële kosten en baten op het gehele energiesysteem? Deze vraag gaat in op de maatschappelijke kosten en baten op gehele energiesysteem. Welke maatschappelijke kosten dient de opdrachtnemer hierin minimaal mee te nemen? En is het de bedoeling dat er een MKBA wordt uitgevoerd?	Het is aan Opdrachtnemer om een voorstel te doen dat de hoofdvraag en deelvragen zo goed mogelijk beantwoordt en daarbij te bepalen welke maatschappelijke kosten worden meegenomen. Vanwege de gewenste onafhankelijkheid van het onderzoek, bepaalt Opdrachtnemer de onderzoeksmethode. Dit kan, maar hoeft geen MKBA te zijn.
2	Referentiescenario	Om te bepalen of kernenergie een goed alternatief is om in te passen in het energiesysteem dient uitgegaan te worden van een referentiescenario, zodat een vergelijking gemaakt kan worden. Heeft de opdrachtgever al een referentiescenario in gedachte? Of is het maken van een referentiescenario onderdeel van de opdracht?	Het is aan de Opdrachtnemer om voorstellen voor relevante scenario's te doen, zodat de vragen beantwoord kunnen worden. Deze kunnen mede gebaseerd zijn op de in het Aanbestedingsdocument genoemde Integrale Infrastructuurverkenning 2030-2050, of voor de jaren ervoor op de Klimaat en Energieverkenning 2021 (KEV2021) van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).
3	ARVODI	Vragen- en opmerkingen t.a.v. Arvodi Tekstvoorstellen ARVODI-2018 n.a.v. artikel 8.1□ Vraag / Reden van bezwaar: Verduidelijking Voorstel van inschrijver (tekstsuggestie): Graag toevoegen: "Tot derden in de zin van dit artikel worden niet meegerekend dochter-en/of groepsmaatschappijen als bedoeld in artikel 24a en 24b Boek 2 BW." n.a.v. artikel 13.1 Vraag / Reden van bezwaar: De verplichte vertrouwelijkheid in dit artikel kan niet van toepassing zijn voor andere doeleinden dan voor informatie ontvangen van de Opdrachtgever. Huidige formulering omvat een breed spectrum van informatie die Opdrachtnemer ontvangt uit verschillende bronnen Voorstel van inschrijver (tekstsuggestie): Graag "hetgeen hem ter kennis komt" vervangen door "ontvangen van de Opdrachtgever" n.a.v. artikel 13.3 Vraag / Reden van bezwaar: n.v.t. Voorstel van inschrijver (tekstsuggestie): Graag toevoegen: "Deze bepaling laat onverlet het recht van Opdrachtnemer om informatie die onderdeel uitmaakt van haar rapportage en die zij reeds vóór het aangaan van de Overeenkomst bezat, vrij te publiceren en aan derden te ontsluiten. Hetzelfde geldt voor algemene kennis in haar rapportage die Opdrachtnemer in verband met de uitvoering van de Overeenkomst heeft voortgebracht." n.a.v. artikel 21.4 en 21.5 Vraag / Reden van bezwaar: Noodzakelijke verduidelijking. Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor schade aan de eigendommen van de Opdrachtgever, tenzij deze veroorzaakt zijn door de Opdrachtnemer Voorstel van inschrijver (tekstsuggestie): Achter "toegebracht" graag toevoegen "door de Opdrachtnemer" n.a.v. artikel 21.7 Vraag / Reden van bezwaar: Redelijke beperking van de aansprakelijkheid voor beide Partijen, zoals gebruikelijk in de Industrie Voorstel van inschrijver (tekstsuggestie): Graag een nieuwe 21.7 toevoegen met de volgende tekst: "Geen der Partijen zal tegenover de andere Partij aansprakelijk zijn voor de gevolgschade bij die andere Partij of diens gelieerde ondernemingen. " n.a.v. artikel 26.2 Vraag / Reden van bezwaar: Onze organisatie geeft derden geen inzage in haar verzekeringspolissen. Een "certificate of insurance" is beschikbaar op aanvraag. Wij gaan eruit dat uw wensen ten aanzien van verzekeringen daarmee voldaan kunnen worden. Voorstel van inschrijver (tekstsuggestie): n.v.t.	8.1 Niet akkoord. Indien Opdrachtnemer tijdens de uitvoering van de Overeenkomst een of meer ondernemers wil inzetten waarmee Opdrachtnemer niet heeft ingeschreven (zie paragraaf 7.3.17 van het Aanbestedingsdocument) en dit zijn andere rechtspersonen dan Opdrachtnemer, dan geldt artikel 8 van de ARVODI-2018. 13.1 Niet akkoord. Ook informatie die Opdrachtnemer bij de uitvoering van de Overeenkomst op andere wijze ter kennis komt en waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs kan vermoeden, valt onder deze bepaling. Het is voor Opdrachtgever van groot belang dat vertrouwelijkheid in acht wordt genomen, ook in situaties waar de informatie niet afkomstig is van Opdrachtgever. 13.3 Artikel 13.3 luidt: 'Opdrachtnemer mag de resultaten van de verrichte Diensten in generlei vorm aan derden beschikbaar stellen, noch hierover aan derden enige inlichting verschaffen, tenzij Opdrachtgever hiervoor uitdrukkelijk toestemming heeft verleend.' Het gaat hier dus om resultaten die voortkomen uit de verrichte diensten voor Opdrachtgever. In zoverre de door vragensteller bedoelde informatie niet behoort tot deze categorie van informatie dan kan Opdrachtnemer deze gebruiken. Artikel blijft dus ongewijzigd.Aanpassing van artikel 13.3 ARVODI-2018 is naar de mening van Opdrachtgever niet nodig. 21.4 en 21.5 Niet akkoord. Opdrachtgever heeft in deze gevallen geen invloed op het voorkomen van schade en/of schadebeperking van zaken die in bruikleen zijn gegeven aan Opdrachtnemer, daar draagt Opdrachtnemer dan ook de aansprakelijkheid voor. 21.7 Niet akkoord. Op grond van de Nederlandse wet zijn Partijen in beginsel onbeperkt aansprakelijk voor schade die zij veroorzaken. De wet maakt geen onderscheid naar soorten schade (zoals bijvoorbeeld direct, indirecte of gevolgschade). Ondanks de onbeperkte aansprakelijkheid op grond van de wet is in artikel 21.3 van de ARVODI-2018 desalniettemin de aansprakelijkheid gelimiteerd. Uit het antwoord op vraag 13 blijkt dat Opdrachtgever vindt het in casu niet opportuun de aansprakelijkheid nog verder te beperken. 26.2 Akkoord, mits het certificaat in overeenstemming is met de voorwaarden van artikel 26 van de ARVODI-2018.
4	Kosten en woordgebruik energiecentrale	De aanbestedingsleidraad geeft definities van Systeemkosten (De totale kosten voor het transporten en distribueren van energie buiten de omtrek van de energiecentrale met inachtneming van de gewenste norm van leveringszekerheid. De kosten maken de integratie in het systeem van een energieopwekking techniek inzichtelijk) en Integrale kosten (Systeemkosten + LCOE). Maar het woordgebruik "energiecentrale" wekt de verwachting dat het meer over elektriciteit gaat dan andere energiebehoeften. Gaat het dus om de elektriciteitsvoorziening of om de bredere energievoorziening?	Het gaat om een bredere energievoorziening.
5	Basisscenario	Is er een basisscenario dat gebruikt is in eerdere studies (e.g. Integrale Infrastructuurverkenning) dat de voorkeur heeft als uitgangspunt? Wordt er in 2050 nog aangenomen dat fossiel een rol speelt in het energiesysteem?	Zie ook het antwoord op vraag 2. Vanwege de gewenste onafhankelijkheid spreekt de Opdrachtgever geen voorkeur uit. In lijn met de Europese klimaatwet is klimaatneutraliteit in 2050 het uitgangspunt. Fossiel kan in 2050 een rol spelen in het energiesysteem, bijvoorbeeld in combinatie met negatieve emissies of Carbon Capture and Storage.
6	Kosten	Wat ziet EZK als het verschil tussen de systeemkosten en de integrale kosten (subvraag 2 en subvraag 3)?	In de begripsbepaling op blz 4 zijn de integrale kosten gedefinieerd als de systeemkosten plus Levelized Cost of Energy.
7	LCOE berekening	Ten aanzien van de LCOE berekening; zijn er bepaalde base case assumpties die als uitgangspunt genomen moeten worden?	Nee, er zijn geen base case assumpties die als uitgangspunt genomen moeten worden.
8	financieringsstructuren	2.1: Zijn er bij deelvraag 9 opties voor financieringsstructuren die de overheid bij voorbaat uitsluit?	Nee, er zijn bij deelvraag 9 geen opties voor financieringsstructuren die de overheid bij voorbaat uitsluit.
9	Ontbreken non-sollicitatie clause	Op grond van de onafhankelijkheidswetgeving dient er een non-sollicitatie tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer overeen te worden gekomen. Opdrachtnemer wenst graag daartoe de volgende bepaling in de Overeenkomst op te nemen: "Partijen zullen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden en binnen een (1)jaar na beëindiging van de Overeenkomst geen bij de werkzaamheden betrokken personen van de wederpartij in dienst nemen of anderszins werkzaamheden laten verrichten dan wel daarover met deze personen onderhandelen, behoudens voorafgaande uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de wederpartij, welke toestemming niet op onredelijke grond zal worden onthouden."	De gedachte achter de bepaling begrijpt Opdrachtgever, echter is het de vraag of deze bepaling in alle redelijkheid haalbaar is. Zowel Opdrachtnemer als Opdrachtgever weten immers wederzijds niet wie allemaal bij de werkzaamheden betrokken zijn. Aanbestedende dienst kan instemmen met de bepaling als daaraan wordt toegevoegd 'Voorafgaand geldt voor zover de betreffende Partij op de hoogte is van het feit dat de persoon bij de onderzoekswerkzaamheden betrokken is geweest. Het kan de Partij niet worden aangerekend als dat niet het geval is en hij gelet daarop niet conform het gestelde handelt.' De bepaling geldt voor de Directie Elektriciteit en niet heel EZK en heeft betrekking op de sleutelfunctionarissen die betrokken zijn bij de opdracht.
10	Ontbreken vangnetbepaling	Een algemeen geformuleerde clause ten aanzien van op Opdrachtnemer van toepassing zijnde wet- en regelgeving, inclusief gedrags- en beroepsregels, ontbreekt in de Overeenkomst. Bent u bereid de volgende tekst aanvullend overeen te komen: "Opdrachtnemer voert de opdracht uit in overeenstemming met de toepasselijke wet- en (beroeps)regelgeving. Opdrachtgever zal de daaruit voor Opdrachtnemer en uitvoerende personen voortvloeiende verplichtingen steeds volledig respecteren. Opdrachtnemer is nimmer gehouden tot enig handelen of nalaten dat met de hiervoor bedoelde regels strijdig of onverenigbaar is." Bent u hiertoe bereid?	Nee. Opdrachtgever is hiertoe niet bereid. Beroepsregels reguleren Opdrachtgever niet en vallen onder de verantwoordelijkheid van Opdrachtnemer. Waarbij geldt dat de opdracht wordt verstrekt onder de condities van de Overeenkomst, incl. bijlagen. Daaraan dient Opdrachtnemer zich te houden. De naleving van wet- en regelgeving is voor beide partijen vanzelfsprekend. Naleving daarvan hoeft niet expliciet in de Overeenkomst te worden vastgelegd. Partijen hebben zich immers sowieso daaraan te houden.
11	Ontbreken tussentijdse opzegtermijn Opdrachtnemer	Op grond van voor ons geldende regelgeving, zoals ter waarborging van onze onafhankelijkheid wensen wij te allen tijde een opzeggingsmogelijkheid te hebben die het ons mogelijk maakt op te zeggen indien voortzetting van de opdracht in strijd zou komen met voor ons geldende regelgeving of professionele normen. Graag stellen wij de volgende bepaling voor in aanvulling op art 22 ARVODI-2018. "In aanvulling op artikel 22 ARVODI-2018 kunnen partijen de overeenkomst schriftelijk opzeggen met inachtneming van een opzeggingstermijn van dertig (30) dagen." Bent u hiertoe bereid?	De Aanbestedende dienst gaat hier niet mee akkoord.
12	Intellectuele eigendomsrechten (art. 24.1 t/m 24.6 ARVODI-2018)	Het is, op basis van de op onze organisatie van toepassing zijnde beroepsregelgeving, noodzakelijk dat de intellectuele eigendomsrechten op verklaringen en rapporten toekomen aan de Opdrachtnemer. Indien dit anders zou zijn, dan zou dit immers met zich meebrengen dat een Opdrachtgever gerechtigd zou zijn de verklaring of het rapport aan te passen. Wij dragen vanuit onze discipline de vaktechnische verantwoordelijkheid voor onze verklaringen en overige rapportages. Het is voor ons dus van belang dat in de overeenkomst een bepaling wordt opgenomen waarin wordt vastgelegd dat de intellectuele eigendomsrechten op de door ons te leveren rapporten en verklaringen bij ons blijven rusten en u dus niet zonder onze voorafgaande toestemming kunt overgaan tot verdere verspreiding of aanpassing van de door ons op te leveren werkproducten. Wij stellen op grond van het voorgaande dan ook voor om art. 24.1 t/m 24.6 ARVODI-2018 buiten toepassing te verklaren en in de Raamovereenkomst de volgende bepaling op te nemen: "Opdrachtnemer behoudt alle intellectuele eigendomsrechten. Alle intellectuele eigendomsrechten die Opdrachtnemer gebruikt of heeft gebruikt dan wel ontwikkelt of heeft ontwikkeld tijdens de uitvoering van de opdracht voor Opdrachtgever of hieruit voortvloeiend, behoren toe aan Opdrachtnemer. Het is Opdrachtgever uitdrukkelijk verboden, behoudens een wettelijke verplichting, om producten waarin intellectuele eigendomsrechten van Opdrachtnemer zijn vervaardigd, dan wel producten waarop intellectuele eigendomsrechten rusten waarvoor Opdrachtnemer gebruiksrechten heeft verworven, waaronder mede begrepen computerprogramma's, systeemontwerpen, werkwijzen, adviezen, (model)contracten en andere geestesproducten van opdrachtnemer, een en ander in de ruimste zin des woords, te verveelvoudigen, bekend te maken of te exploiteren. Opdrachtgever krijgt wel een uitgebreid gebruiksrecht ten aanzien van de geleverde producten" Indien wij gehouden zijn tot overdracht van de intellectuele eigendomsrechten op de door ons op te leveren resultaten, dan wensen we in ieder geval de verspreidingskring daarvan te beperken én de te leveren resultaten zodanig te leveren dat deze niet naar Opdrachtnemer herleidbaar zijn. Het is binnen de consultancy branche zeer gebruikelijk dat de verspreiding van werkproducten wordt beperkt en/of de verspreiding aan bepaalde voorwaarden wordt gebonden (onder andere dat de werkproducten niet herleidbaar zijn naar Opdrachtnemer). Indien Opdrachtgever de intellectuele eigendomsrechten heeft op onze werkproducten is het mogelijk om zodanige wijzigingen aan te brengen aan ons rapport dat, indien deze aan derde wordt verspreid en naar ons te herleiden is, Opdrachtnemer hierdoor aanzienlijke schade lijdt. Wij stellen dan ook de volgende aanvullende bepaling voor: "In aanvulling op artikel 24 ARVODI-2018 komen partijen het volgende overeen: Opdrachtgever zal zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Opdrachtnemer aan derden geen mededelingen doen over de aanpak van Opdrachtnemer of over diens werkwijze en dergelijke, noch de offerte, rapportage, adviezen of andere schriftelijke uitingen van Opdrachtnemer aan derden ter beschikking stellen en/of openbaar maken. Opdrachtgever zal er tevens voor zorg dragen dat derden niet van de in de vorige zin bedoelde inhoud kennis kunnen nemen. Opdrachtgever is gerechtigd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Opdrachtnemer de door Opdrachtnemer in het kader van deze opdracht vervaardigde eindrapportage openbaar te maken en/of aan derden te verstrekken indien enig wettelijk voorschrift, of een uitspraak van de rechter, Opdrachtgever hiertoe verplicht. Indien de eindrapportage door Opdrachtgever wordt verstrekt aan derden en/of openbaar wordt gemaakt op basis van een wettelijk voorschrift of rechterlijke uitspraak, zal Opdrachtgever Opdrachtnemer hierover voorafgaand aan de verstrekking en/of openbaarmaking tijdig schriftelijk informeren."	De Aanbestedende dienst gaat niet akkoord met beide voorstellen. De door u geformuleerde voorwaarden komen niet overeen met het beoogde gebruiksdoel van Opdrachtgever van de op te leveren rapportage. Aanbestedende dienst wijst op artikel 9.4 van de concept Overeenkomst waarin staat (zie met name de onderstreepte tekst): 'In overeenstemming met artikel 24 van de ARVODI-2018 geldt met betrekking tot publicatie het volgende: uitsluitend Opdrachtgever is bevoegd om de resultaten van de Diensten openbaar te maken. Opdrachtgever vermeldt daarbij Opdrachtnemer als uitvoerend bureau. Indien Opdrachtgever gelijktijdig met de publicatie van de resultaten van de Diensten een toelichting of commentaar daarop openbaar wil maken, pleegt hij daarvoor voorafgaand overleg met Opdrachtnemer. Opdrachtgever kan publicatie niet ophouden omdat de resultaten van de Diensten hem onwettig zijn.'

13	Ontbreken vrijwaring ten gunste van Oprachtnemer	Het is gewenst en gebruikelijk binnen de branche een vrijwaring overeen te komen ten gunste van Oprachtnemer. Een vrijwaring ten gunste van Oprachtnemer ontbreekt echter. Bent u bereid de volgende bepaling overeen te komen: "Oprachtgever vrijwaart Oprachtnemer voor vorderingen van derden wegens schade die veroorzaakt is doordat Oprachtgever aan Oprachtnemer onjuiste of onvolledige informatie heeft verstrekt, tenzij Oprachtgever aantoont dat de schade geen verband houdt met verwijtbaar handelen of nalaten zijnerzijds dan wel veroorzaakt is door opzet of grove schuld van Oprachtnemer."	Op grond van de wet zijn partijen in beginsel onbeperkt aansprakelijk voor schade die zij veroorzaken. Desalniettemin zijn er beperkingen in de ARVODI-2018 opgenomen. Aanbestedende dienst vindt het niet opportuun de aansprakelijkheid in casu nog verder te beperken.
14	Verwerking persoonsgegevens (art. 14 ARVODI-2018)	Voor zover bij het verlenen van onze diensten persoonsgegevens worden verwerkt, beschouwt Oprachtnemer zich als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de AVG. Dit betekent dat Oprachtnemer geen verwerkersovereenkomsten sluit met klanten aangezien dat enkel vereist en passend is als Oprachtnemer optreedt als verwerker. Achtergrond van dit standpunt is dat Oprachtnemer door klanten wordt ingeschakeld vanwege zijn bijzondere expertise over het betreffende onderwerp en dus zijn diensten verleent als professioneel, onafhankelijk adviseur. Oprachtnemer bepaalt volledig zelfstandig hoe zij haar werkzaamheden uit zal voeren, welke middelen zij daarbij gebruikt en welke persoonsgegevens daarvoor nodig zijn en stelt ook geheel zelfstandig haar adviezen op. Deze zelfstandigheid is essentieel voor Oprachtnemer om de kwaliteit van haar dienstverlening te kunnen blijven waarborgen. De verplichting om aanwijzingen van de klant op te volgen t.a.v. welke persoonsgegevens we mogen verwerken en hoe wij dat precies mogen doen, zoals een verwerker dient te doen, doet inherent afbreuk aan de autonomie die Oprachtnemer nodig heeft om kwalitatief goede diensten te kunnen leveren. Het verwerken van persoonsgegevens is ook niet de kern van onze diensten maar veeleer een noodzakelijke bijkomstigheid om onze diensten te kunnen leveren. Ten slotte; voor zover Oprachtnemer instructies krijgt van cliënten zien die in principe op de gewenste output van onze dienstverlening en niet op de wijze waarop wij persoonsgegevens moeten verwerken. Gelet op het voorgaande zijn wij van mening dat het sluiten van een verwerkersovereenkomst niet passend is gezien de AVG-rol die wij feitelijk hebben (verantwoordelijke), noch noodzakelijk voor compliance met de AVG. Als verantwoordelijke zal Oprachtnemer er zelf voor zorgen dat de noodzakelijke verwerkingen van persoonsgegevens voldoen aan de AVG. Oprachtnemer is wél bereid om afspraken te maken over de verwerking van persoonsgegevens die passen bij een situatie waarin sprake is van twee zelfstandige verwerkingsverantwoordelijken. Een instructierecht kan daarvan in ieder geval geen onderdeel uitmaken. Deelt u onze visie dat, nu Oprachtnemer als verwerkingsverantwoordelijke geen instructies van Oprachtgever zal krijgen inzake de verwerking van persoonsgegevens, in het kader van voorliggende opdracht geen verwerkingsovereenkomst zoals bedoeld in art 14.2 ARVODI-2018 tot stand zal komen. Zo nee, waarom niet?	Voor deze opdracht wordt er geen verwerkersovereenkomst afgesloten.
15	Rangordebepaling (art. 2.2 Overeenkomst)	In art. 2.2 Overeenkomst wordt bepaald dat de Overeenkomst en ARVODI-2018 prevaleert ten opzichte van de Nota van Inlichtingen. Dit acht Oprachtnemer niet redelijk, aangezien mogelijke afwijkingen van de Overeenkomst en ARVODI-2018 o.g.v. van de Nota van Inlichtingen hierdoor niet prevaleren ten opzichte van de Overeenkomst, terwijl dit wel de bedoeling is. Derhalve verzoekt Oprachtnemer Oprachtgever om de volgende rangordebepaling overeen te komen: 1. de Nota van Inlichtingen 2. de Overeenkomst; 3. de ARVODI-2018; 4. het Aanbestedingsdocument 5. de door Oprachtnemer aan Oprachtgever uitgebrachte Inschrijving Bent u hiertoe bereid? Indien u niet bereid bent om de bovenstaande rangordebepaling op te nemen in de Raamovereenkomst, kunt dan garanderen dat de aanpassingen o.g.v. van de Nota van Inlichtingen worden opgenomen in de Raamovereenkomst ARVODI-2018 (bijlage 3)	Nee, de Aanbestedende dienst hanteert de rangordebepaling zoals vermeld in de Overeenkomst. Aanpassingen op basis van de Nota van Inlichtingen worden verwerkt in de Overeenkomst.
16	kwaliteit in te zetten team wens	5.2.2 Aangaande de wens ten aanzien van kwaliteit in te zetten team. De beantwoording van deze wens mag in maximaal 4 A4 (exclusief cv's, voorblad, inhoudsopgave, maar inclusief bijlagen). Deze 4 A4 komen boven op de 8 A4 zoals benoemd bij de wens ten aanzien van het plan van aanpak? Als de offerte in Powerpoint wordt opgesteld, hoeveel slides zijn dan maximaal toegestaan?	Ja, voor de beantwoording van de wens ten aanzien van het plan van aanpak mag maximaal 8 A4 gebruikt worden en voor de wens ten aanzien van de kwaliteit in te zetten team maximaal 4 A4. Indien er gebruik gemaakt wordt van Powerpoint staat Aanbestedende dienst de dubbele hoeveelheid toe. Dat betekent 16 slides voor het plan van aanpak en 8 slides voor het in te zetten team. Zowel bij overschrijding van het maximaal aantal aangegeven pagina's per wens, als bij overschrijding van het maximaal aantal slides per wens, geldt dat op het meerdere geen punten kunnen worden gescoord.
17	Plan van aanpak	5.2.1. Aangaande de wens ten aanzien van het plan van aanpak. De beantwoording van deze wens mag in maximaal 8 A4 (exclusief voorblad, inhoudsopgave, maar inclusief bijlagen). Als de offerte in Powerpoint wordt opgesteld, hoeveel slides zijn dan maximaal toegestaan?	Zie het antwoord van de Aanbestedende dienst op vraag 16.
18	Offerte format	5.2: Mag de offerte ook in Powerpoint format aangeleverd worden? Wat is het maximaal aantal pagina's in dat geval?	De uitwerking van de wensen kunnen in Powerpoint worden aangeleverd. In aanvulling op de genoemde maximum pagina's per wens bij vraag 16, dient de inschrijving conform paragraaf 7.3.15 van het Aanbestedingsdocument ingediend te worden, dit mag niet in Powerpoint.
19	mondelijke toelichtingen	3.7: Er wordt hier gerefereerd aan mondelinge toelichtingen (meervoud) van het eindrapport. Kunt u dit nader specificeren?	Na oplevering van het eindrapport wordt dit mogelijk nog 2 keer door onderzoekers gepresenteerd aan een bredere groep ambtenaren van het ministerie van EZK en/of aan externen zoals bijvoorbeeld de partijen uit het klimaatakkoord. Zie ook het antwoord op de vragen 21 en 23.
20	3.6 Aanbestedingsleidraad	3.6 In artikel 3.6 Aanbestedingsleidraad staat zowel bij het eerste als laatste punt een vrijwaring die Oprachtnemer dienst te verstrekken aan Oprachtgever voor wat betreft belastingaanspraken. Oprachtnemer verzoekt om de vrijwaring zoals verwoord in het eerste punt buiten toepassing te verklaren. Oprachtnemer is van mening dat de vrijwaring zoals verwoord in het laatste punt de voornaamste risico's van Oprachtgever wegneemt. Bent u bereid om de vrijwaring uit het eerste punt buiten toepassing te verklaren? Indien nee, kunt u dan gemotiveerd toelichten waarom niet?	Ja, het eerste punt is niet van toepassing.
21	expertteam	3.4: Zijn de twee meetings met expertteam inclusief of exclusief de toelichting zoals bij 3.2 vermeld?	Exclusief, zie ook het antwoord van de Aanbestedende dienst op vraag 23.
22	onderzoeksgegevens	3.2 Het is, op basis van de op onze organisatie van toepassing zijnde beroepsregelgeving, noodzakelijk dat de onderzoeksgegevens en achtergrondinformatie toekomen aan de Oprachtnemer. Indien dit anders zou zijn, dan zou dit immers met zich meebrengen dat een Oprachtgever gerechtigd zou zijn deze informatie aan te passen. Wij dragen vanuit onze discipline de vaktechnische verantwoordelijkheid voor onze verklaringen en overige rapportages. Het is voor ons dus van belang dergelijke informatie welke betrekking heeft op de door ons te leveren rapporten en verklaringen bij ons blijven rusten en u dus niet zonder onze voorafgaande toestemming kunt overgaan tot verdere verspreiding of aanpassing van de door ons op te leveren werkproducten. Oprachtgever verzoekt dan ook het 4e punt uit art. 3.2 buiten toepassing te verklaren. Bent u daartoe bereid?	Nee, de Aanbestedende dienst gaat niet akkoord met uw voorstel. De door u geformuleerde voorwaarde komt niet overeen met het beoogde gebruiksdoel van Oprachtgever van de op te leveren rapportage. Zie tevens het antwoord op vraag 12.
23	conceptrapport	3.2: Het conceptrapport dient nog 2 keer aan belangstellende gepresenteerd te worden. Kunt u aangeven wat we daaronder mogen verstaan? Moet er iets met de feedback van de belangstellenden gedaan worden? Vinden deze presentaties plaats in de 2 weken tussen de oplevering van het conceptrapport en het finale rapport? Zo ja kan die periode dan opgerekt worden?	In paragraaf 3.2 van het Aanbestedingsdocument had moeten staan dat het definitieve eindrapport mogelijk nog 2 keer aan andere belangstellenden wordt gepresenteerd; niet het conceptrapport. Na oplevering van het eindrapport wordt dit mogelijk nog 2 keer door onderzoekers gepresenteerd aan een bredere groep ambtenaren van het ministerie van EZK en/of aan externen zoals bijvoorbeeld de partijen uit het klimaatakkoord. Er hoeft dan niets meer met de feedback van de belangstellenden gedaan te worden. Deze presentaties vinden in principe plaats in de periode tussen gereed zijn van het rapport op 31 mei 2022 (paragraaf 3.2 Aanbestedingsdocument) en einde van de looptijd van de overeenkomst op 15 juli 2022 (paragraaf 2.3 Aanbestedingsdocument).
24	Rapport format	3.2: Mag het onderliggende format van het rapport ook een Powerpoint zijn in plaats van Word?	Ja, mits plaatjes of figuren ook in een Powerpoint format ondersteunend zijn aan de tekst en niet andersom.
25	rapport in Word	3.2: U geeft aan een versie van het rapport in Word te willen ontvangen. Dit is niet gebruikelijk onder andere in verband met intellectueel eigendom en onafhankelijkheid van de rapportage (in Word kunnen zaken immers aangepast worden). Kunt u hiervan af zien?	Ja, het rapport hoeft niet in Word te worden aangeleverd.
26	waterstofmarkt	3.1: U geeft aan specifiek een model te wensen dat de waterstofmarkt voorspelt. Waarom specifiek waterstof?	Het gaat om de bredere energievoorziening. In het toekomstig energiesysteem zien we elektriciteit en waterstof als complementair aan elkaar. Het is de bedoeling dat waterstof net als andere energiedragers wordt inbegrepen in het onderzoek en daarvoor kan een voorspelling van de waterstofmarkt ondersteunend zijn.
27	Budget	2.4 Gezien de omvang van de uitvraag, de gewenste diepgang, de benodigde afstemmomenten met opdrachtgever en de technische review van het expertteam, denken wij dat het budget mogelijk niet toereikend is. Is er een mogelijkheid het budget te verruimen?	Nee, er is geen mogelijkheid het budget te verruimen. Eis 3.5 wordt als volgt aangepast. De vaste totaalprijs mag niet minder zijn dan 150.000 euro, excl. btw en niet meer bedragen dan 250.000 euro excl. btw. Bij 3.5 stond binnen de bandbreedte en dat is onjuist.
28	doorlooptijd	2.3 Gezien de omvang van de uitvraag, de gewenste diepgang, de benodigde afstemmomenten met opdrachtgever en de technische review van het expertteam, denken wij dat de doorlooptijd erg ambitieus is. Is er een mogelijkheid de looptijd van de opdracht op te rekken?	Nee, er is geen mogelijkheid de looptijd van de opdracht op te rekken, zie ook het antwoord van de Aanbestedende dienst op vraag 40.
29	aantal scenario's	2.1: Gegeven het aantal variabelen, kunnen veel scenario's bedacht worden. Is er een minimaal aantal scenario's dat opdrachtgever graag ziet? Zijn er (grove) kaders voor scenario's die meegegeven kunnen worden (bijvoorbeeld iig 1 scenario met 8-9GW aan opgesteld vermogen kernenergie)?	Nee, er is geen minimum aantal scenario's. De scenario's dienen relevant te zijn voor de beantwoording van de hoofd- en deelvragen.
30	inzet van kernenergie	2.1: Moet er bij de inzet van kernenergie enkel gekeken worden naar CO2-vrije alternatieven (vanaf 2050) of ook CO2-neutrale alternatieven (zoals groen gas, gas + ccs, etc.)?	Er moet naar beiden gekeken worden, dus zowel naar CO2-vrije als CO2-neutrale alternatieven, zie ook het antwoord van de Aanbestedende dienst op vraag 5.
31	deelvraag 7 (ruimtelijke impact)	2.1: Wat wordt precies gevraagd bij deelvraag 7 (ruimtelijke impact). Welke mate van diepgang wordt gezocht? Het verschil in ruimtelijk beslag van een kerncentrale t.o.v. bijvoorbeeld zon en wind is namelijk reeds veelvuldig onderzocht.	Het kan enerzijds gaan om een vertaling van informatie uit het Programma Energiehoofdstructuur (PEH) naar scenario's kernenergie. Maar ook om het geven van een ruimtelijke betekenis voor opwek wind/zon/gascentrales en hoogspanningsinfra van de inzet van kernenergie. Hierbij kan gedacht worden aan, hoeveel minder vermogen is nodig aan wind/zon en hoeveel minder aan hoogspanning. Wat achtergrond hierbij, PEH ontwikkelt voor een aantal scenario's voor 2050 een Integrale Effectanalyse in Q1 en Q2 van 2022. Deze heeft een abstractieniveau van een Plan Milieu Effect Rapportage (MER). Hierin zit één scenario met 8,25 GW kernenergie op Borssele en op de 1e Maasvlakte. De plan-MER geeft een beschrijving van de impact van de benodigde infra op milieu en ruimte. Ook is hierin inzichtelijk gemaakt hoeveel ruimte op beide genoemde locaties beschikbaar is voor kernenergie. Het is uiteindelijk aan Oprachtnemer om de diepgang te bepalen.
32	scenario's	2.1: Dient voor de scenario's qua energievraag aangesloten te worden bij II3050, of andere scenario's, of is dat vrij aan de opdrachtgever?	Dat is aan Oprachtnemer, zie het antwoord van de Aanbestedende dienst op vraag 2.

33	berekening van de LCOE	2.1: Welke aannames moeten meegenomen worden in de berekening van de LCOE, anders dan in de scenarioverschillen beschreven worden? Bijvoorbeeld: met welke financieringsvormen moet rekening gehouden worden (overheid/privaat, etc.)? Wordt bij de bouwkosten uitgegaan van een of meerdere leverancier(s)? Wordt bij de bouwkosten uitgegaan van een of meerdere technologie(n)? Etc. Is het gezien deelvraag 9 de bedoeling dat meerdere LCOEs berekend worden, afhankelijk van de opties voor financieringsstructuren bij deelvraag 9?	Het is aan onderzoekers om een zodanig aantal aannames, LCOE's en scenario's te kiezen, dat de hoofd- en deelvragen zo goed mogelijk beantwoord worden, met inzicht in de gevoeligheden voor die aannames. Als gevolg van de financieringsstructuur kan de LCOE inderdaad veranderen.
34	2.1 effecten op 'energiemix', 'energiesysteem', 'systeemkosten', etc.	2.1: Er moet gekeken worden naar effecten op 'energiemix', 'energiesysteem', 'systeemkosten', etc.. Het lijkt hiermee beperkt tot elektriciteitsvoorziening, of moet er ook naar bredere energievoorziening gekeken worden (bijvoorbeeld thermisch)?	Zie ook het antwoord van de Aanbestedende dienst op vraag 4. Het gaat om de bredere energievoorziening en dus ook om 'thermisch'.
35	Looptijd studie i.f.v. beschikbaarheid referentie-rapporten/trajecten	Wordt een mogelijkheid voorzien om de looptijd van de overeenkomst aan te passen indien de rapporten omtrent de ontwikkeling van CO2-vrije flexibiliteit en anderzijds het rapport van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur later dan heden voorzien, i.e. "begin 2022", ter beschikking komen?	Nee, zie ook het antwoord van de Aanbestedende dienst op vraag 40.
36	Facturatie	Kan een andere verdeling van facturatie, bijvoorbeeld 20% bij aanvang van het contract / 50% na oplevering en aanvaarding conceptrapport en saldo na acceptie door Opdrachtgever en na mondelinge toelichtingen, worden beschouwd welke kleinere consultancy vennootschappen/onderaannemers zou interesseren?	Aanbestedende dienst hanteert het facturatie schema zoals vermeld in de Overeenkomst. Gelet op de beperkte duur van de looptijd van de opdracht en het hoge percentage bij oplevering van de concept rapportage is de Aanbestedende dienst van oordeel dat dit een passend facturatie schema is.
37	GVA equivalente documenten buitenlandse (ondder)aannemers	Welke documenten voor buitenlandse (mede-)contractanten/Inschrijver(s) worden aanvaardt als equivalent aan de Gedragsverklaring Aanbesteden (GVA)?	Een gelijkwaardig formulier uit het land waar de inschrijver is gevestigd volstaat. In e-Certis (database van de Europese Commissie) staat informatie over de meest voorkomende bewijsstukken in aanbestedingsprocedures in Europa. Hier kunt u verifiëren welk gelijkwaardig bewijsmiddel voor een Gedragsverklaring aanbesteden er is. Ontbreekt dit document dan kan deze vervangen worden door een verklaring onder ede of door een plechtige verklaring. De inschrijver(s) legt deze verklaring af ten overstaan van een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie, een notaris of een bevoegde beroepsorganisatie van het betreffende land.
38	planning	Zou het mogelijk zijn toch voor de kerstvakantie de Nota van inlichtingen te publiceren en plaats van daarna, aangezien er anders erg weinig tijd is om nog bij te sturen in een eventuele aanpak in de huidige planning van de uitvraag?	Het streven van de Aanbestedende dienst is om de antwoorden zo snel mogelijk te publiceren. Hierbij de Nota van Inlichtingen.
39	Ruimtelijke impact	Bijgaand nog een vraag over ruimtelijke impact, horende bij deelvraag 7: Klopt het dat het hierbij gaat om generieke ruimtelijke impact (zonder een specifieke locatie van de centrale en infrastructuur) en dus niet/minder over de specifieke ruimtelijke invulling van een of meerdere kavels?	Het gaat om generieke informatie op het niveau van een planMER. Het gaat nog niet om de specifieke locatie van de centrale binnen een havengebied op het niveau van een projectMER. Zie ook het antwoord van de Aanbestedende dienst op vraag 31.
40	termijnschema	Aanbestedingsdocument pagina 7 en 10: In het termijnschema wordt 23 februari 2022 als ingangsdatum van de overeenkomst genoemd. Daarnaast dient uiterlijk 16 mei een conceptrapport opgeleverd te worden. De doorlooptijd van het onderzoek is hierdoor een krappe drie maanden. Gezien het politiekgevoelige thema en het belang van een goede discussie met stakeholders over de uitgangspunten (om tot een breed gedragen set van uitkomsten te komen) zien wij een doorlooptijd van circa 2,5 maand als erg kort. Hoe kijkt de opdrachtgever hiernaar? Of wordt een dergelijk proces niet als waardevol/nodig gezien?	De doorlooptijd van de opdracht is kort. Om echter goed geïnformeerd over eventuele vervolgstappen voor de zomer besluiten te kunnen laten nemen, is deze wel gesteld zoals hij is. Het advies van de Raad voor de leefomgeving en infrastructuur, zoals genoemd onderaan blz. 6 en bovenaan blz. 7 van het Aanbestedingsdocument, bevat ook een groot deel van de discussie met stakeholders, waardoor dat in dit onderzoek minder aandacht vraagt.
41	tekortkomingen integrale infrastructuurverkenning 2030-2050	Aanbestedingsdocument pagina 6: De Integrale Infrastructuurverkenning 2030-2050 (II3050) kijkt (beperkt) naar de rol van kernenergie. In de gebruikte scenario's was kernenergie niet meegenomen, en middels een aparte studie alsnog toegevoegd als een variant op een van de scenario's. Welke tekortkomingen zijn er wat de opdrachtgever betreft in de integrale infrastructuurverkenning 2030-2050 ten aanzien van kernenergie? Met andere woorden, wat ontbreekt er in de integrale infrastructuurverkenning dat in deze studie onderzocht moet worden?	De integrale infrastructuurverkenning had een ander doel en een andere focus. Kernenergie kwam in de oorspronkelijke scenario's niet voor en wordt in het rapport van II3050 alleen op blz. 21 en 23 behandeld. De genoemde deelvragen op blz. 8/9 van het Aanbestedingsdocument geven aan, wat aanvullend gevraagd wordt.
42		Is het acceptabel wanneer de rol van kernenergie na 2050 kwalitatief beoordeeld wordt zonder dezelfde modellering toe te passen als voor 2030 en 2050?	Het is aan de Opdrachtnemer om te bepalen wat nodig is om de hoofd- en deelvragen goed te beantwoorden. Het is aan de onderzoekers om, indien daarvoor gekozen wordt, duidelijk te maken dat kwalitatieve beoordeling zonder dezelfde modellering toe te passen als voor de periode 2030-2050, geschikt is om de hoofd- en deelvragen goed te beantwoorden.
43		We zijn van plan om de Nederlandse elektriciteitsmix gezamenlijk met het Europese elektriciteitssysteem te modelleren: Is het hierbij acceptabel als we de TYNDP scenario's (bv. Global Ambition, Distributed Energy) als startpunt gebruiken en verder werken met scenario's die verschillen weergeven in: Kernenergie capaciteit Elektriciteitsconsumptie Evt. overige parameters	Op pagina 9 van het Aanbestedingsdocument is ingegaan op de scenario's. Het is aan de Opdrachtnemer om te zorgen dat de scenario's relevant zijn voor de (onzekerheid in) beantwoording van de hoofd- en deelvragen.
44		Is het hierbij acceptabel als we Nederland in dit model als één node weergeven (d.w.z. niet onderverdeeld in regio's)	Het is aan de Opdrachtnemer om, indien daarvoor gekozen wordt, duidelijk te maken dat 'één node' voldoende is voor de beantwoording van de hoofd- en deelvragen.
45		Wat betreft de modelhorizon: welke conclusies moeten we verbinden aan het gegeven dat de focus van de studie enerzijds op de periode 2030-2050 ligt, maar dat het anderzijds 'uitdrukkelijk de bedoeling is dat er inzicht wordt gegeven in de effecten gedurende de gehele periode van de levensduur van kerncentrales van minimaal 60 jaar? Uiteraard moeten de levelised cost of electricity (LCOE) van kerncentrales over 60 jaar worden berekend, maar wordt er daarnaast systeemmodellering tot 2080 verwacht?	Het is aan de Opdrachtnemer om te bepalen wat nodig en mogelijk is om de hoofd- en deelvragen goed te beantwoorden. Het benoemen van de periode 2030-2050 komt voort uit o.a. de Europese klimaatwet voor klimaatneutraliteit in 2050. Daar komt bij dat een kerncentrale een verwachte levensduur heeft van minimaal 60 jaar en dat dient onderdeel uit te maken van de studie. Of systeemmodellering tot 2080 verwacht wordt of dat er alternatieve onderzoeksmethoden geschikt zijn om de hoofd- en deelvragen goed te beantwoorden is aan Opdrachtnemer.
46		Welke scenarioparameters (zoals kolen-, gas- en CO2-prijzen, waterstofvraag, elektriciteitsvraag, ...) moeten met de opdrachtgever worden afgestemd en voor welke dient de voorspelling van de opdrachtnemer te worden gebruikt?	Vanwege het gewenste onafhankelijke onderzoek is het aan de Opdrachtnemer om de scenarioparameters te kiezen en te onderbouwen, om daarmee zo goed mogelijk antwoord te geven op de hoofd- en deelvragen, zie ook het antwoord van de Aanbestedende dienst op vraag 2.
47		In welke mate dienen alternatieve bronnen van CO2-vrije flexibiliteit (bijv. batterijen en waterstofcentrales) in de scenario's te worden opgenomen?	Het is aan de Opdrachtnemer om te bepalen wat nodig is om de hoofd- en deelvragen goed te beantwoorden. Kernenergie hoeft daarbij niet alleen ingezet te worden als alternatieve bron van CO2-vrij flexibiliteit.
48		Hoe moet het 'elektriciteitssysteem' worden gedefinieerd binnen deze studie, met name m.b.t. de kostenberekeningen? Is netwerkmodellering een vereiste?	Breed, aangezien de Scenariostudie naar het gehele energiesysteem kijkt. Of netwerkmodellering nodig is om bijvoorbeeld deelvragen 2 en 3 goed te beantwoorden of dat er alternatieve onderzoeksmethoden geschikt zijn is aan de Opdrachtnemer.
49		Dient in het kader van deze studie te worden uitgegaan van een Energy Only Market (EOM) – zie punt 9 op blz. 9 van het Aanbestedingsdocument?	Ja, er dient uit worden uitgegaan van een EOM.
50		Dienen alle bijeenkomsten met het expertteam in het Nederlands plaats te vinden, of is Engels ook toegestaan (mits het eindrapport in het Nederlands wordt opgesteld)?	Engels is toegestaan tijdens de bijeenkomsten. De eindrapportage moet uitdrukkelijk in het Nederlands worden opgesteld.
51		Is, gezien het ambitieuze tijdschema, een rapport in PowerPointformaat een optie	Zie het antwoord op vraag 24.